

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

A Study of the Relationship between good governance of school administrators and organizational commitment of teachers under the office of basic education commission, faculty of education

สมหญิง จันทรุไทย¹, วิฐิตาภา เบ็ญจาทิกุล², จันทรรัตน์ ปกมาศ³

Somying Chuntaruthai¹, Titapa Benjatikun², Juntharat Pakamas³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration, Faculty of Education, Bangkok Thonburi University

*ผู้ติดต่อหลัก e-mail: somying.chu@bkkthon.ac.th

Received: June 6, 2021; Revised: December 25, 2021; Accepted: December 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2) ศึกษาความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 388 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินงานวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เพียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความ

คุ้มค่า และหลักความมีส่วนร่วมตามลำดับ (2) ระดับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความตั้งใจและทุ่มเท ด้านความจงรักภักดีขององค์กร และด้านความศรัทธาและการยอมรับ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; ธรรมาภิบาล; ความผูกพันในองค์กร

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) To examine the level of good governance of the school administrators and organizational commitment of the teachers under Office of Basic Education Commission, Faculty of Education, (2) To examine the level of organizational commitment of the teachers under the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education, and (3) To investigate the relationship between good governance of the school administrators and organizational commitment of the teachers under the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education.

This research was survey research. The populations were 388 teachers of the schools under the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education. By using Krejcie and Morgan's sample size determination table and simple random sampling, the researcher selected the sample, 196 teachers of the school the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education. The research procedure was comprised of 4 stages which were: (1) Determining population and sample of the research, (2) Constructing research instrument, (3) Collecting data, and (4) Analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5-level rating questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percent, mean, standard and Pearson Product-Moment Correlation Coefficients.

The major research findings were as follows: (1) The level of good governance of the school administrators and organizational commitment of the teachers under Office of Basic Education Commission, Faculty of Education was high in whole and in

part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included responsibility, rule of law, morality, transparency, cost-effectiveness and participation respectively, (2) The level of organizational commitment of the teachers under the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education was high in whole and in part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included attention and devotion, loyalty to organization, and faith and recognition, and (3) The good governance of the school administrators positively correlated with the organizational commitment of the teachers under the Office of Basic Education Commission, Faculty of Education in whole and in part at the .01 level of significance.

Keywords: Relationship; Good governance; Organizational commitment

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good Government) เป็นการปกครองการบริหาร การจัดการ ควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้าง รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องของธรรมทั้งปวง ซึ่งบุคคลพึงมีและประพฤติปฏิบัติ เช่น การมีส่วนร่วมหลักนิติธรรม และความโปร่งใส เป็นต้น ซึ่งธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง เพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเกิดผลอย่างจริงจัง สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (2542) ใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การบริหารงานของสถานศึกษา ถ้านำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมาภิบาลยึดหลักการดำเนินงานที่มีหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นำมาใช้ในการบริหารจัดการส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้ บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กร นั้นหมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลและองค์กร ซึ่งเป็นทัศนคติหรือ ความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อองค์กร รู้สึกว่าตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวพัน และเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีการยอมรับในองค์กร จึงมีความศรัทธา รวมถึงความจงรักภักดี และตั้งใจที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่จะดำรงไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกขององค์กรนั้นต่อไป ตลอดจนมีการแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรพร้อมที่จะทุ่มแรงกาย แรงใจ เพื่อให้องค์กรนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ส่วนความผูกพันต่อองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาและนักวิเคราะห์องค์กรต่างก็ให้ความสำคัญกับเรื่องของความผูกพันที่บุคลากรมีต่อองค์กร เพราะมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและการดำรงอยู่ รวมถึงการทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังที่ Kanter.(1986) กล่าวว่าความผูกพันต่อองค์กร คือความเต็มใจของสมาชิกในองค์กรที่ยอมสละแรงงาน และมอบความจงรักภักดีให้แก่องค์กร และสอดคล้องกับ Mowday et al.(1982) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นการแสดงออกที่มากกว่าความจงรักภักดีที่เกิดขึ้นตามปกติเพราะเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นและผลักดันให้บุคคลเต็มใจที่จะอุทิศตัวเองเพื่อสร้างสรรคิ์ให้องค์กรดีขึ้น จากความหมายของความผูกพันต่อองค์กรจะเห็นได้ว่าหากบุคคลมีความผูกพันต่อองค์กรจะแสดงออกถึงความเต็มใจในการที่จะกระทำในสิ่งที่ดีๆ ให้กับองค์กรเพื่อผลประโยชน์ขององค์กร และบุคคลในองค์กรก็ได้รับในสิ่งที่ต้องการ และจะคงอยู่เป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป ถึงแม้จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการแล้วก็ตาม ความผูกพันต่อองค์กรจะเป็นศักยภาพขององค์กรในการฝ่าฟันปัญหาต่างๆ ในช่วงวิกฤตความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวเชื่อมระหว่างจินตนาการของมนุษย์กับจุดมุ่งหมายขององค์กรทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างองค์กรสรุ่ได้ว่าความผูกพันมีความสำคัญต่อองค์กรอย่างมากที่จะกระตุ้นให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดดังนั้น ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษากับความ

ผูกพันต่อองค์กรของครูต่างก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในสถานศึกษาส่วนหนึ่งจะมีปัญหาจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ทั้งการให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาเป็นต้น จากความสำคัญของธรรมาภิบาล และความผูกพันต่อองค์กร และสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของธรรมาภิบาลและความผูกพันต่อองค์กรอันที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของครูจะช่วยพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความมั่นคง มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สมมติฐานการวิจัย

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์กับผู้บริหารสถานศึกษา

2. ทำให้ทราบระดับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงให้ครูมีความผูกพันต่อสถานศึกษามากยิ่งขึ้น และจะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์

กับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการสร้างความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบสำนักรายการรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (2542) จำนวน 6 ด้าน และได้ใช้แนวคิดความผูกพันต่อองค์กรของ Buchanan (1974) ประกอบด้วย 3 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ 1

**ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ**

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ตัวแปรที่ 2

**ความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
 ศึกษาธิการ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่**

1. ความศรัทธา และยอมรับ
2. ความตั้งใจ และทุ่มเท
3. ความจงรักภักดีต่อองค์กร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 วราวุธ สร้อยพิมาย (2552) ได้ศึกษา
 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลกับความผูกพันของครูต่อ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1)
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตาม
 ความคิดเห็นของครู โดยรวม และรายด้าน มี
 การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ
 หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลัก
 คุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อ
 โปร่งใส และหลักความคุ้มค่า 2) ความผูกพัน
 ของครูต่อสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
 3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมี
 ความสัมพันธ์กับความผูกพันของครูต่อ
 สถานศึกษาในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01

พรนิภา ชัยโกศล, อรรณพ จีณะวัฒน์
 และรัตนา ดวงแก้ว (2558) ได้ศึกษา
 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความ
 ผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการ
 บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษากับ ความผูกพันของครูต่อ
 สถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกใน
 ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
 ครั้งนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บ
 รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 388 คน

กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพของ

เครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งครบถ้วน และสมบูรณ์ทุกฉบับ 196 ฉบับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์

สั น (Pearson product-moment correlation coefficient) โดยนำมาแปลความหมายขนาด ของความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของ Wijit wanna. (2011) ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการแปลความหมายขนาดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมายระดับความสัมพันธ์
0.80 ถึง 1.0	สูง หรือสูงมาก
0.60 ถึง 0.79	ค่อนข้างสูง
0.40 ถึง 0.59	ปานกลาง
0.20 ถึง 0.39	ค่อนข้างต่ำ
0.0 ถึง 0.20	ต่ำ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักความรับผิดชอบต่อ	4.32	0.54	มาก
2. หลักนิติธรรม	4.30	0.51	มาก
3. หลักคุณธรรม	4.17	0.53	มาก
4. หลักความโปร่งใส	4.05	0.50	มาก
5. หลักความคุ้มค่า	4.00	0.69	มาก
6. หลักการมีส่วนร่วม	3.98	0.63	มาก
รวม	4.14	0.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.32$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.30$) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.17$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.05$) หลักความ

คุ้มค่า ($\bar{X} = 4.00$) และหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

2. ระดับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย(\bar{X})ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และระดับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้าน

ความผูกพันในองค์กร	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านความศรัทธาและยอมรับ	4.01	0.68	มาก
2. ด้านความตั้งใจและทุ่มเท	4.28	0.70	มาก
3. ด้านความจงรักภักดีต่อองค์กร	4.12	0.75	มาก
รวม	4.13	0.71	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความตั้งใจและทุ่มเท ($\bar{X} = 4.28$) ด้านความจงรักภักดีต่อ

องค์กร ($\bar{X} = 4.12$) และด้านความศรัทธาและยอมรับ ($\bar{X} = 4.01$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้าน

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความผูกพันในองค์กรของครู		
	Pearson Correlation (r)	p	ระดับความสัมพันธ์
1. หลักนิติธรรม	0.61**	.00	ค่อนข้างสูง
2. หลักคุณธรรม	0.54**	.00	ปานกลาง

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความผูกพันในองค์กรของครู		
	Pearson Correlation (r)	p	ระดับความสัมพันธ์
3. หลักความโปร่งใส	0.58**	.00	ปานกลาง
4. หลักการมีส่วนร่วม	0.57**	.00	ปานกลาง
5. หลักความรับผิดชอบต่อ	0.63**	.00	ค่อนข้างสูง
6. หลักความคุ้มค่า	0.71**	.00	ค่อนข้างสูง
รวม	0.77**	.00	ค่อนข้างสูง

**p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันในองค์กรของครู อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ และด้านหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (2542) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ให้ระเบียบนี้มีผลบังคับกับหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลัก 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม (The rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมหลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม หลักความโปร่งใส (Accountability) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ (Responsibility) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ รวมถึงความ

สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542: 24-31) ดังนั้นจากแนวปฏิบัติให้บุคลากรทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วม ทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารสถานศึกษา ธรรมาภิบาลเป็นหลักการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเอาหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน มาใช้กับการบริหารงานในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้เป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.(2546) คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยหลักการ 6 ด้าน ดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ

หลักความคุ้มค่า จึงทำให้ระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ รัตนมณี. (2550) ที่ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนชั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 6 หลัก กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครู ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและทุกหลักมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด มาวงศ์. (2554) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความผูกพันในองค์กรของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป้าหมายขององค์กรสอดคล้องกับความคิดเห็นของครู องค์กรมีการแบ่งส่วนงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ครูเชื่อว่านโยบายขององค์กรทำให้สถานศึกษาพัฒนาได้ตามวัตถุประสงค์ ครูรู้สึกภาคภูมิใจในงานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จพร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้า ได้รับกำลังใจจากผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ครูรู้สึก

ผูกพันต่อสถานศึกษาที่ตนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ดังที่ สร้อยตระกูล อรรถมานะ.(2550) กล่าวว่า ความผูกพันขององค์กรมีความสำคัญมากมีเครื่องมือนี้ยี่ดเหนี่ยวสมาชิกรให้สมาชิกรเป็นเป้าหมายร่วมกัน ร่วมกันพัฒนา ร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานอย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพร ขำเจริญศักดิ์.(2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องความผูกพันขององค์กร พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับความผูกพัน 3 อันดับ ได้แก่ ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงความเป็นสมาชิกขององค์กร ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามที่จะปฏิบัติงานในองค์กร และความเชื่อและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำนง เหล่าคงธรรม.(2554) ที่ได้ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันในองค์กรของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารที่มีความโดดเด่นมากที่สุดในการบริหารจัดการ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมาย “ธรรม” หมายถึง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎ เกณฑ์ กฎหมาย “อภิบาล” หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ดังนั้นธรรมาภิบาลจึงเน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมีการตรวจสอบสามารถประเมินผลการได้อย่างชัดเจน เพื่อการจัดการการบริหารที่ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะข้าราชการจึงได้นำหลักการของธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน มาบริหารงานประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม คือ กฎระเบียบที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย บังคับใช้อย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ (2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การทำงานอย่างสุจริต ไม่ทำผิดวินัยของวิชาชีพ (3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ ความโปร่งใสในการบริหารงานทุกด้าน (4) ด้านหลักการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ คือ เปิดโอกาสให้ตรวจสอบแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานของตนและองค์กร (6) หลักความคุ้มค่า คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สร้างความมั่นใจคืนให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ทำให้ครู เกิดความศรัทธา ยอมรับ มีความจงรักภักดี

ต่อองค์กร มุ่งมั่นตั้งใจ และทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิชัย ไสกันต์ (2552) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรนิภา ชัยโกศล และคณะ. (2558) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษาทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นสารสนเทศและแนว

ทางการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และครูมีความผูกพันต่อองค์กร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ 5 และ 6 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตรวจสอบ รับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนหลักความคุ้มค่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า

2. ความผูกพันต่อองค์กรของครูนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างควมศรัทธาและการยอมรับให้เกิดขึ้นกับครู โดยชี้แจงทำความเข้าใจในรายละเอียดของงานที่ครูต้องปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์กรการรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จำนง เหล่าคงธรรม. (2554). *การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรрад*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

- พรนิภา ชัยโกศล, อรรถนพ จินะวัฒน์ และรัตนา ดวงแก้ว. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. เข้าถึงได้จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters/research/5nd/FullPaper/SS/Oral/O-Ss.pdf
- มีชัย ไสกันทัต. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร*
- การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). *การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐาน*. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราวุธ สร้อยพิมาย (2552) *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วิทยานิพนธ์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมคิด มawangศ์. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู* สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักนายกรัฐมนตรื. (2542). *การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี* พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ กองกลางสำนักงาน ก.พ.
- สุพร ขำเจริญศักดิ์. (2553). *การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์จันทบุรี*. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bachanan, B. (1974). Building organization commitment, the socialization of managers in work organization. *Administrative Science Quarterly*, 19(4), 533-546.
- Kanter, R. M. (1968). Commitment and social organization: A study of commitment mechanisms in Utopian communities. *American Sociological Review*. 33(1), 499-517.
- Mowday, T. R., Porter, W. L, & Steers, R. M. (1982). *Employee-organization linkages the psychology of commitment, absenteeism, and turnover*. New York: Academic Press.

Wijitwanna, S (2011). *Unit 5 Statistical methods and Data Collection*. (1nd Ed). Nonthaburi:
Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)